

BESLUT

2016-02-08

Dnr: 15/02850

SAKEN

Det handlar om oss, UR (SVT1), 2015-10-14, inslag om mobbning; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Det aktuella avsnittet handlade om mobbning som förekommer på skolor runt om i Sverige. I programmet medverkade bland annat två mödrar, som berättade om sina egna upplevelser av att ha mobbade barn och att skolan inte lyckades förhindra detta, och ett barn- och elevombud som berättade om vad skollagen säger om mobbning och skolans ansvar. Barn- och elevombudet sa bland annat att skolan måste utreda, åtgärda och följa upp om en elev kränker en annan elev. I ett inslag i slutet av programmet besökte programledaren en av mödrarna på hennes arbetsplats. Bland annat sades följande.

(Programledare) – Det här är [namn på mamman], när hon besökte sin sons klass var det uppenbart att skollagen inte efterföljdes. [...] (Programledare) – Hur fick du reda på det från början, att din son for illa? (Mamma) – För oss blev det tydligt den gången jag följde med till skolan. I första klass. Jag var med under en lektion. Under 60 minuter hann han få en box i ansiktet, man hade en omröstning om vem som, vilka som tyckte han var äcklig. (Programledare) – När, när din, när hans mamma var med? (Mamma) – Ja. Ja. Jag tog kontakt med skolan. Det kändes som om att det viftades, det viftades bort. 'Det är tråkigt att han känner på det här sättet. Ja, han är lite udda'.

Därefter lästes en krönika upp som mamman hade skrivit och mamman sa att hon använde det skrivna ordet som vapen och verktyg för att nå fram. Bilder från när mammans familj åkte skridskor och åt middag visades. Mamman sa vidare att om ens barn blir mobbat ska man läsa skollagen, den enskilda skolans likabehandlingsplaner och dokumentera all kontakt med skolan.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till inslaget där en mamma berättade att hennes son mobbades på en skola. Enligt anmälaren riktades kritik mot skolan genom bland annat mammans uttalande om att skolan "viftat bort" det inträffade. Anmälaren är vidare kritisk till att programledaren sa att skollagen inte följts. Enligt anmälaren fick tittaren intrycket att det var ovedersägligt att läraren tillåtit mobbning under lektionstid. Eftersom den medverkande föräldern är gift med en känd idrottsman och dessutom medverkar som kolumnist i en lokal tidning kan, enligt anmälaren, skolan identifieras. Företrädare för skolan borde därför ha fått bemöta kritiken.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Utbildningsradion (UR) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Det handlar om oss var en tv-serie i fem avsnitt om mobbning som vände sig till alla föräldrar som har barn i skolan. I serien fick tittarna möta föräldrar till både mobbare och mobbade som utifrån sitt föräldraperspektiv berättade om hur de som föräldrar har känt och vad de gjort för att försöka få slut på mobbningen. Tittarna fick också möta olika mobbningsexperter som förklarade varför vi individer agerar som vi gör i en mobbningssituation och gav exempel på hur vi kan agera för att få stopp på mobbningen. Serien var en del i UR:s satsning mot mobbning. Andra program som ingår i satsningen var lärarfortbildande program inom tv-serien *Lärarlabbet* och tv-serien *Det handlar om dig* och radioserien *Uppgårelsen*, båda riktade till gymnasieskolan.

Skolan i dag står inför enorma utmaningar där åtgärder mot mobbning bara är ett av många krav som skolan måste uppfylla. Många lärare upplever att de inte har de verktyg som krävs. I Sverige mobbas varje vecka 60 000 barn och var femte ung på mellan- och högstadiet har blivit kränkt av en annan elev det senaste året. Var femte elev har kränkt en annan elev under det senaste året. Mobbningen inom skolan är således ett utbredd problem som berör såväl elever, lärare som föräldrar. Detta gör det till ett angeläget ämne för UR att behandla utifrån olika perspektiv inom sin programverksamhet.

Programmets fokus var att ur ett föräldraperspektiv visa vad man kan göra om ens barn blir mobbat och om vilka attityder man kan möta på vägen (från skolan och från andra) för att programmet därigenom ska kunna fungera som en hjälpande hand och skapa igenkänning för alla de föräldrar vars barn upplever mobbning på något sätt. Syftet var således inte att ställa de enskilda skolorna till svars. Därför låg inte heller fokus på de enskilda skolorna. I det anmälda inslaget förekom därför varken uppgifter om själva skolan eller ens i vilken stad skolan ligger. Ingen av de medverkande förekom med annat än förnamn. Uppgifter lämnas inte heller om när i tiden de händelser som det hänvisades till i inslaget

ska ha skett. Som statistiken visar är mobbning ett utbrett problem inom skolan och förekommer på var och varannan skola. Det gjordes i programmet inte gällande att denna skola på något sätt särskiljer sig från andra skolor vare sig i positiv eller i negativ bemärkelse.

Sammanfattningsvis pekades varken skolan eller läraren ut på ett sådant sätt att ett bemötande är nödvändigt. De uppgifter som lämnades innebar inte heller sådan allvarlig kritik som måste få bemötas. UR kan avslutningsvis även konstatera att varken skolan eller läraren har varit i kontakt med UR med anledning av programmets sändning.

AKTUELL BESTÄMMELSE

UR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att utgångspunkten för det kritiserade inslaget var att en mamma berättade om hur hon upplevde att en skola hanterade mobbning av hennes son. Den utgångspunkten medför inte i sig att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden konstaterar vidare att programledaren och mamman i inslaget riktade kritik mot skolan. Föräldrarna till den mobbade sonen visades även i bild och mammans förnamn uppgavs. Skolan eller orten namngavs dock inte. Inte heller lämnades det någon uppgift om när den påstådda mobbningen hade skett. Vid en sammantagen bedömning anser nämnden att det i inslaget inte riktades kritik mot en klart utpekad part. Inslaget strider därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Johannes Wik